

Integrale Gebiedsontwikkeling

Wijnaerden

Geurhinder

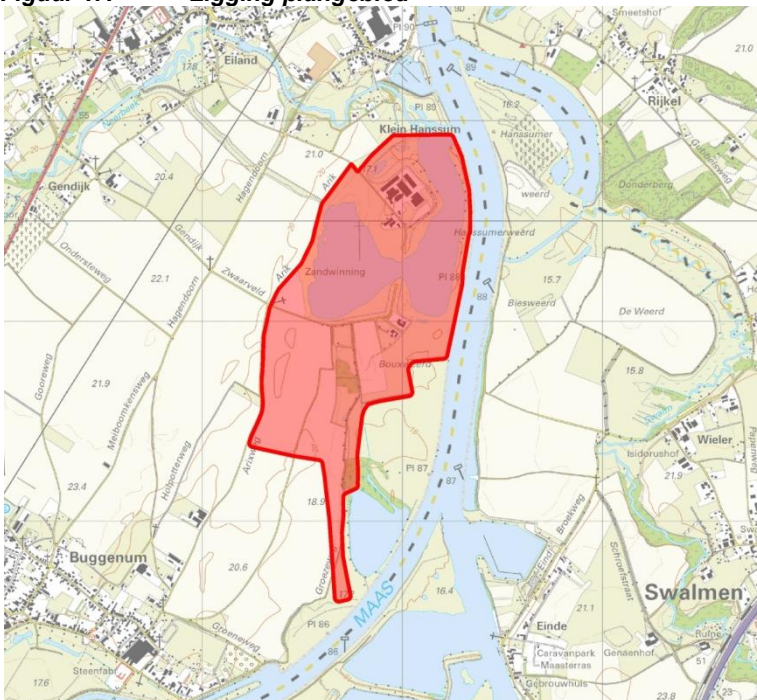

Referentienummer
SWNL0194597Kenmerk
306016Betreft
Notitie geurhinder Wijnaerden

1 Algemeen

Sinds het jaar 1997 wordt door Zand- en Grindbedrijf Kuypers B.V. (ook wel Kuypers Kessel genoemd) door middel van een delfstoffenwinning gewerkt aan een hoogwatergeul ten zuiden van de kernen Neer en Hanssum, in de gemeente Leudal. Vanuit dit project wordt voor een belangrijk deel voorzien in de behoefte aan bouwgrondstoffen (zand en grind) in de regio Noord- en Midden-Limburg. Gedurende en na afloop van de ontgroning wordt het gebied omgevormd tot een natuurgebied met extensief recreatief medegebruik. Het project was aanvankelijk enkel bedoeld voor de delfstoffenwinning, zoals genoemd in het provinciaal ontgrondingsplan uit 1992 en had slechts een zeer beperkte nevendoelelstelling in het kader van de hoogwaterbescherming.

Figuur 1.1 Ligging plangebied

Gelet op de nieuwe eisen en beleidsambities ten aanzien van hoogwaterbescherming (meer 'ruimte voor de rivier'), is het initiatief ontstaan om ten zuiden van de bestaande locatie een groter gebied te ontwikkelen. Het oorspronkelijke inrichtingsplan wordt daarom met de werkgroep Wijnaerden doorontwikkeld tot een volledig nieuw plan, waarbij een totale gebiedstransformatie tussen de haven van Hanssum en het gebied Bousweerd plaats vindt en de bestaande intensieve veehouderij wordt gesaneerd. Dit leidt uiteindelijk tot de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden (zie figuur 1.1 voor de ligging van het plangebied Wijnaerden).

Naast rivierverruiming in het kader van hoogwaterbescherming, komt hierbij ook ruimte vrij voor andere ontwikkelingen, waaronder natuurontwikkelingen en rode ontwikkelingen. Daarnaast kunnen er dankzij dit project, middelen gegenereerd worden waaruit projecten in de directe omgeving van het plangebied Wijnaerden kunnen worden gefinancierd die bijdragen aan een maatschappelijke meerwaarde voor de omgeving.

Voordat de uitvoering van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden kan worden opgestart, dienen diverse procedures te worden doorlopen. Zo moet een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld en moeten diverse vergunningen worden aangevraagd. Ook moet een milieueffectrapport worden opgesteld.

In voorliggende notitie wordt beschouwd of planrealisatie vanwege het aspect geurhinder van veehouderijen mogelijk is (goed woon- en leefklimaat). Ook wordt beschouwd of de belangen van veehouderijen in de omgeving worden geschaad door planrealisatie. Gezien het stadium van planvorming van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden zijn nog geen gedetailleerde berekeningen uitgevoerd, maar is volstaan met het uitvoeren van een globale inventarisatie op basis van door de gemeente Leudal aangeleverde informatie.

2 Wettelijk kader

2.1 *Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)*

Voor de veehouderij is het beleid ten aanzien van het aspect geur vastgelegd in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). De Wgv vervangt de Wet stankemissie veehouderijen en de drie 'stankrichtlijnen': de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder, de Brochure Veehouderij en Hinderwet en het Cumulatierapport. Met de Wgv geldt nu één toetsingskader voor heel Nederland.

2.2 *Beoordeling ruimtelijke ordeningsplannen*

Bij besluitvorming omtrent (wijziging van) een bestemmingsplan (dan wel het opheffen van strijdigheid met een bestemmingsplan) moet voor het aspect geur worden bepaald of sprake is van een goede ruimtelijke ordening en of het plan niet in strijd is met het recht. Ten behoeve van een zorgvuldige besluitvorming moet worden nagegaan of een van de partijen (het geurgevoelig object en/of de veehouderij) onevenredig in haar belangen wordt geschaad; de rechtspositie van de betrokkenen moet worden gehandhaafd. Dat is tevens van belang voor eventuele planschade (artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening (Wro)). Een object binnen de geurcontour kan namelijk hinder ondervinden van de veehouderij. Tevens zou het ontstaan van een nieuw object binnen de geurcontour een beperking op kunnen leveren bij eventuele uitbreidingen of wijziging van de veehouderij.

Bij het beoordelen van ruimtelijke plannen moet hiervoor een toets op de 'omgekeerde werking' van de Wgv worden uitgevoerd. Voor het toetsen van de omgekeerde werking worden zowel de geurbelasting van de afzonderlijke bedrijven (de geurcontouren) als de achtergrondbelasting en de geurhindersituatie beschouwd. Hierbij geldt dat geurgevoelige objecten (waartoe ook nieuwe woningen worden gerekend) die binnen de contouren (voorgroundbelasting) van de geldende geurnorm zijn geprojecteerd in principe niet toelaatbaar zijn.

Het bouwen buiten de geurcontour van een veehouderij betekent niet zonder meer dat kan worden uitgegaan dat ter plaatse geen geurhinder wordt ondervonden. Om aan te tonen dat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gerealiseerd, dient ook de totale geurbelasting bepaald te worden (achtergrondbelasting). Bedraagt de voorgroundbelasting minder dan de helft van de achtergrondbelasting, dan is de achtergrondbelasting bepalend voor de hinder. Als de voorgroundbelasting meer bedraagt dan de helft van de achtergrondbelasting, dan zal de voorgroundbelasting maatgevend zijn voor de geurhinder.

De geurhinder wordt uitgedrukt in een hinderpercentage. Het hinderpercentage is het percentage mensen dat de geur als hinderlijk ervaart. In tabel A en B van bijlage 6 in de Handreiking Wgv¹ is een relatie weergegeven tussen geurbelasting en hinderpercentage. Deze hinderpercentages worden in de Handreiking vertaald met naar een milieukwaliteit (bijlage 7 handreiking Wgv¹). De gemeenteraad moet zelf afwegen welk hinderniveau acceptabel is voor een goed woon- en leefklimaat.

Als binnen de contour van de norm (voorgrondbelasting) al geurgevoelige objecten liggen, wordt een agrarisch bedrijf niet in alle gevallen in zijn belangen geschaad door nieuwbouw binnen de contour. Als het agrarisch bedrijf niet in zijn belangen wordt geschaad en tevens een goed woon- en verblijfklimaat kan worden gegarandeerd, is het niet direct ontoelaatbaar om binnen de contour van de geldende norm geurgevoelige objecten te bouwen².

2.3 Normstelling

De Wet geurhinder en veehouderij bevat (afstand-)normen (uitgedrukt in odour units resp. meters) die in acht moeten worden genomen. In tabel 2.1 is een overzicht gegeven van de normen die gelden per geurgevoelig object.

Tabel 2.1 Overzicht normstelling Wgv minimumafstanden per geurgevoelig object

Gevoelig object		Dieren met geuremissiefactor		Afstandsdieren		Alle dieren		
		waarde geurbelasting	afstand emissiepunt dierenverblijf tot buitenzijde geurgevoelig object		afstand emissiepunt dierenverblijf tot buitenzijde geurgevoelig object		afstand buitenzijde dierenverblijf tot buitenzijde geurgevoelig object	
Ligging geurgevoelig object			binnen bebouwde kom	buiten bebouwde kom	binnen bebouwde kom	buiten bebouwde kom	binnen bebouwde kom	buiten bebouwde kom
a.	Ruimte -voor- ruimte woning (artikel 14.2) of geurgevoelig object (artikel 14.3)	n.v.t.	100 m	50 m	100 m	50 m	n.v.t.	
b.	Bedrijfswoning (of geurgevoelig object) behorende bij een andere veehouderij (artikel 3, tweede lid)	n.v.t.	100 m	50 m	100 m	50 m	50 m	25 m
c.	Voormalige agrarische bedrijfswoning (of geurgevoelig object) die op of na 19 maart 2000 is opgehouden onderdeel uit te maken van een	n.v.t.	100 m	50 m	100 m	50 m	50 m	25 m

¹ Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij. Aanvulling: Bijlagen 6 en 7. Versie 1,0, aanvulling van 1 mei 2007.

² ABRvS nr. 200708898/1, ABRvS nr. 200706894/1, ABRvS nr. 200509410/1, ABRvS 200602151/1 en ABRvS nr. 20010273/1

	andere veehouderij (artikel 3, tweede lid)							
d.	Voormalige agrarische bedrijfswoning (of geurgevoelig object) die al voor 19 maart 2000 is opgehouden onderdeel uit te maken van een andere veehouderij	conform artikel 3, eerste lid	n.v.t.	100 m	50 m	50 m	25 m	
e.	Alle woningen en geurgevoelige objecten die niet onder categorie a t/m d vallen	conform artikel 3, eerste lid	n.v.t.	100 m	50 m	50 m	25 m	

De geurbelastingsnorm wordt uitgedrukt in aantallen Europese odour units in een volume-eenheid lucht (ou_e/m^3). Voor de geurbelasting is uitgegaan van de 98-percentiel geurconcentratie. Dat betekent dat de berekende geurconcentratie gedurende 98 procent van het jaar niet wordt overschreden (ou_e/m^3 ; P98). In tabel 2.2 zijn de normen geurbelasting weergegeven conform artikel 3, eerste lid van de Wgv, die gelden voor de geurgevoelige objecten categorie d. en e. uit tabel 2.1.

Tabel 2.2 Normen geurbelasting conform artikel 3, eerste lid van de Wgv

Het geurgevoelig object is gelegen in een	Ten hoogste toegestane geurbelasting (ou_e/m^3 ; P98)
concentratiegebied, binnen bebouwde kom	3,0
concentratiegebied, buiten bebouwde kom	14,0
niet-concentratiegebied, binnen bebouwde kom	2,0
niet-concentratiegebied, buiten bebouwde kom	8,0

2.4 Gemeentelijke visie en verordening

Bovenstaande normen zijn afgestemd op een 'gemiddeld gebied' waarin veehouderijen en geurgevoelige objecten op een redelijke afstand van elkaar zijn gelegen. Afhankelijk van het karakter van het gebied en de gewenste ruimtelijke inrichting, kan er een andere waarde of andere afstand worden vastgesteld dan de waarden respectievelijk de afstanden die in de artikelen 3 en 4 Wgv zijn opgenomen. Daartoe voorziet de wet in een bevoegdheid van de gemeenteraad om bij een gemeentelijke verordening een andere waarde of afstand vast te stellen. De raad dient daarbij binnen een door de wet gestelde bandbreedte blijven (zie artikel 6 Wgv). Bij het bepalen van de andere waarde of afstand moet de gemeenteraad onder meer de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied en de afwijkende relatie tussen totale geurbelasting en geurhinder betrekken (zie artikel 8 lid 2 Wgv).

Aan de verordening met een andere waarde of andere afstand zal een gemeentelijke visie op de ontwikkeling van het buitengebied ten grondslag dienen te liggen. De visie bevat de gewenste ruimtelijke inrichting van het gebied, in ieder geval ten aanzien van de ontwikkeling van de veehouderijsector en van geurgevoelige objecten.

De gemeentelijke visie kan worden vastgelegd in een bestemmingsplan, reconstructieplan, structuurvisie of een ander document waarop inspraak mogelijk is. De gemeentelijke visie en verordening kan gelijktijdig worden opgesteld, waarbij totstandkoming van de verordening enige tijd na de visie niet bezwaarlijk is.

Op 6 september 2011 heeft de gemeenteraad van de gemeente Leudal de 'Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Leudal 2011' vastgesteld. In deze geurverordening heeft de gemeente Leudal besloten om af te wijken van de normen zoals die zijn opgenomen in de Wet geurhinder en veehouderij. In afwijking van deze wet is de maximale waarde voor de geurbelasting van een veehouderij op een geurgevoelig object in het verschillende gebieden bepaald, namelijk:

- Kern Baexem, inclusief COA: 5 OU/m³.
- Kern Hunsel inclusief boerderijcamping Bekerhof: 5 OU/m³.
- Kern Ell (inclusief zoekgebied Steenen Bampst fase 2 en 3): 6 OU/m³.
- Kern Heibloem: 4 OU/m³.
- Kern Heibloem Widdonck: 6 OU/m³.
- Kern Heythuysen (gebied Leudalplein): 6 OU/m³.
- Kern Neer Wijnbeek: 5 OU/m³.
- Kern Ittervoort Noord: 5 OU/m³.
- Kern Grathem Noord: 6 OU/m³.
- Kernrandzone³: 8 OU/m³.
- Zorginitiatief Hornerheide: 3 OU/m³.

Daarnaast is in de gemeentelijke geurverordening de maximale waarde voor industrieterreinen buiten de kernen en grootschalige recreatieterreinen vastgesteld op 14 OU/m³. Met een grootschalig recreatieterrein wordt, volgens de gemeentelijke geurverordening, een recreatieterrein met meer dan 100 kampeerplaatsen bedoeld.

Naast de gemeentelijke geurverordening heeft de gemeente op 6 september 2011 tevens de 'Gebiedsvisie behorende bij de verordening geurhinder en veehouderij 2011' vastgesteld. Hierin worden de hiervoor beschreven geurnormen onderbouwd. In 2013 is door de gemeente een aanvulling op de gebiedsvisie vastgesteld waarin wordt ingegaan op een aanvaardbaar geurhinderniveau voor de hiervoor genoemde gebieden. Voor de verschillende gebieden is het aanvaardbaar geurhinderniveau per gebied opnieuw bepaald.

Het plangebied Wijnaerden maakt onderdeel uit van het buitengebied. Voor dit gebied is geen aparte norm vastgesteld door de gemeente. Dit blijkt ook uit de gebiedsvisie en de aanvulling op de gebiedsvisie. Voor het buitengebied geldt daarom een maximale norm voor de voorgrondbelasting van 14 OU/m³.

3 Alternatieven en varianten MER Wijnaerden

In het milieueffectrapport (MER) worden verschillende alternatieven en varianten onderzocht. Voor een uitgebreide beschrijving van de alternatieven en varianten voor het plan Wijnaerden wordt verwezen naar het MER dat voor deze ontwikkeling wordt opgesteld. Voor het aspect geurhinder zijn enkel wijzigingen met betrekking tot veehouderijen en geurgevoelige objecten zoals woningen relevant.

³ De kernrandzone is een gebied rondom de dorpskernen dat het overgangsbied vormt tussen de bebouwde kom en het buitengebied.

In dat kader zijn voor voorliggende notitie de volgende alternatieven relevant:

Alternatief	Relevante ontwikkelingen met betrekking tot geurhinder
Alternatief 1 natuur/extensieve recreatie (zie figuur 3.2)	<ul style="list-style-type: none"> • Agrarische woningen Zwaarveld 1 en Zwaarveld 3 worden omgezet in reguliere woningen. Bestaande reguliere woning Zwaarveld 2 blijft gehandhaafd. • Reguliere woningen met adressen Wienerte 1 en 2 blijven gehandhaafd, en hier wordt één extra woning gerealiseerd.
Alternatief 2 natuur/waterrecreatie (zie figuur 3.3)	<ul style="list-style-type: none"> • In het plangebied worden 200 recreatiewoningen gerealiseerd. • De woningen met de adressen Zwaarveld 1, 2 en 3 vervallen. • Ter plaatse van Wienerte blijft 1 woning behouden de andere woning wordt getransformeerd tot horecapunt, en er wordt 1 nieuwe woning gerealiseerd.
Alternatief 3 natuur/watersport/wonen op en aan het water (zie figuur 3.4)	<ul style="list-style-type: none"> • In het plangebied worden 250 recreatiewoningen gerealiseerd. • De woningen met de adressen Zwaarveld 1, 2 en 3 vervallen. • Ter plaatse van Wienerte blijft 1 woning behouden de andere woning wordt getransformeerd tot horecapunt, en er wordt 1 nieuwe woning gerealiseerd.

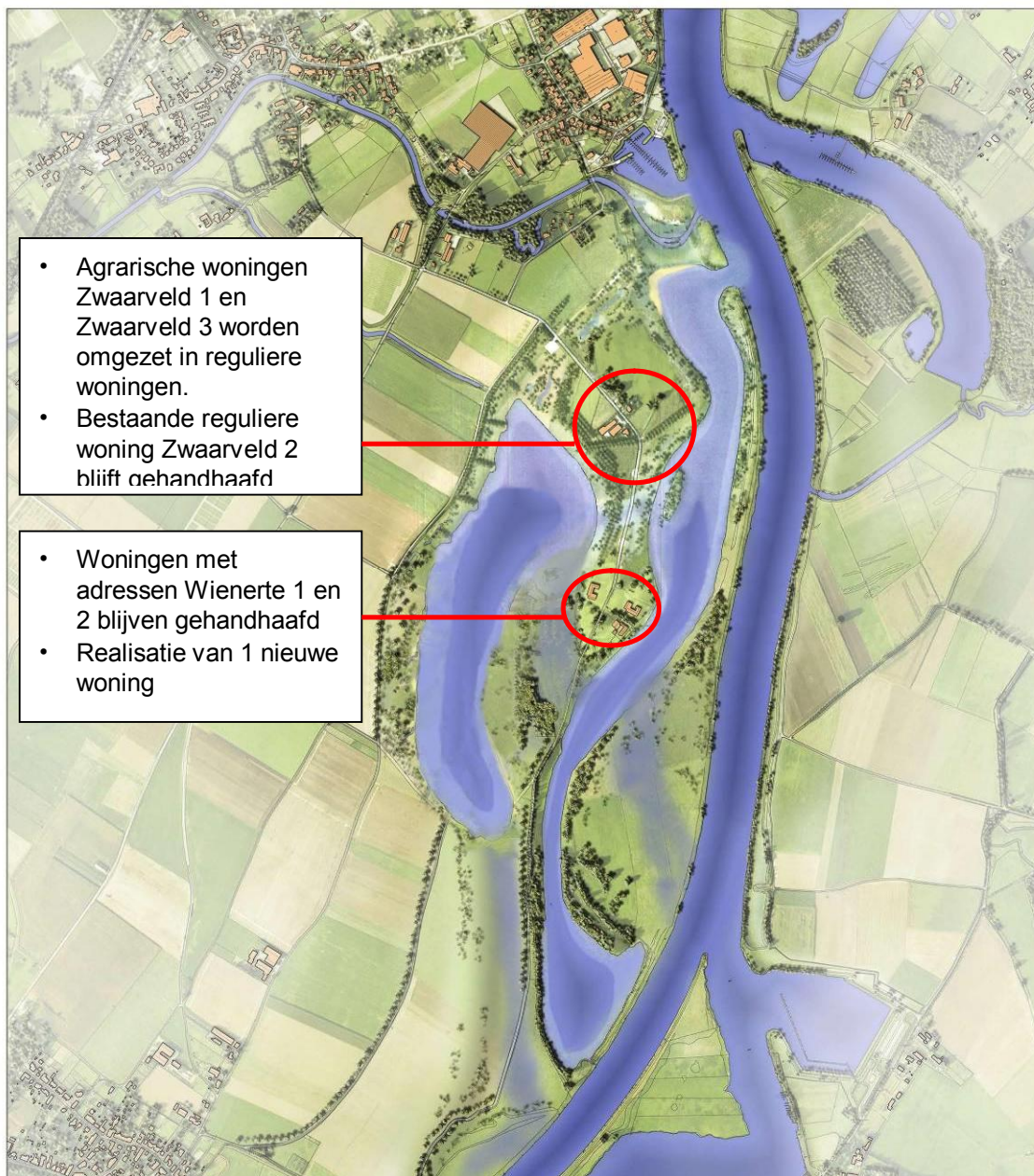
Bij alle alternatieven komt de bestaande intensieve veehouderij met adres Zwaarveld 1 te vervallen. Daarnaast is sprake van een autonome ontwikkeling die onderdeel uitmaakt van het nulalternatief in het MER die relevant is voor voorliggende notitie. Het agrarische bedrijf van de familie Weijers zal in noordwestelijke richting worden verplaatst en op circa 500 m van het plangebied komen af te liggen (zie figuur 3.1).

Figuur 3.1 *Ligging van de oude en de nieuwe locatie van de familie Weijers ten opzichte van het plangebied Wijnaerden*

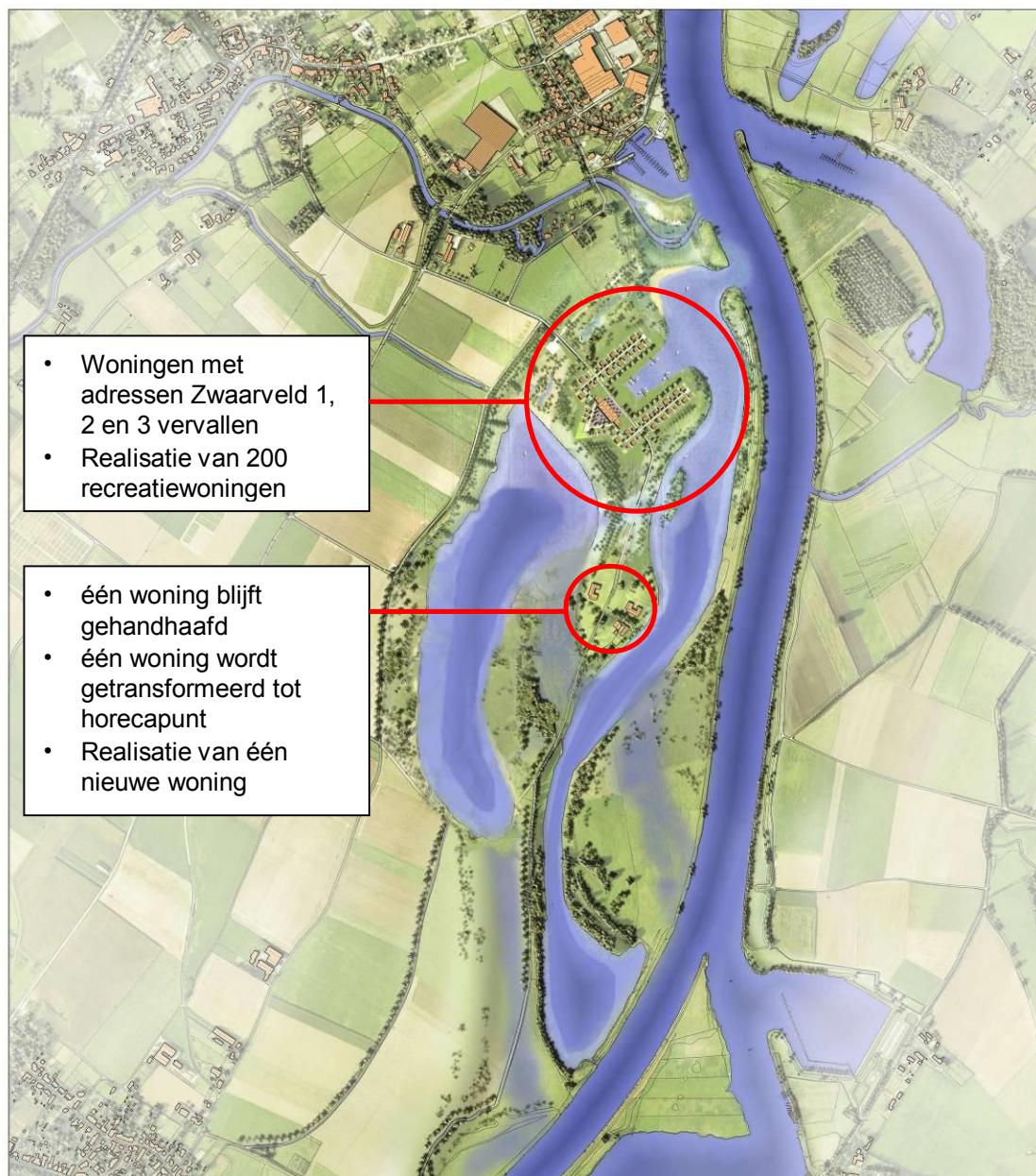
Figuur 3.2 *Alternatief 1 natuur/extensieve recreatie*

ONTWIKKELINGSVISIE NEER - HANSSUM

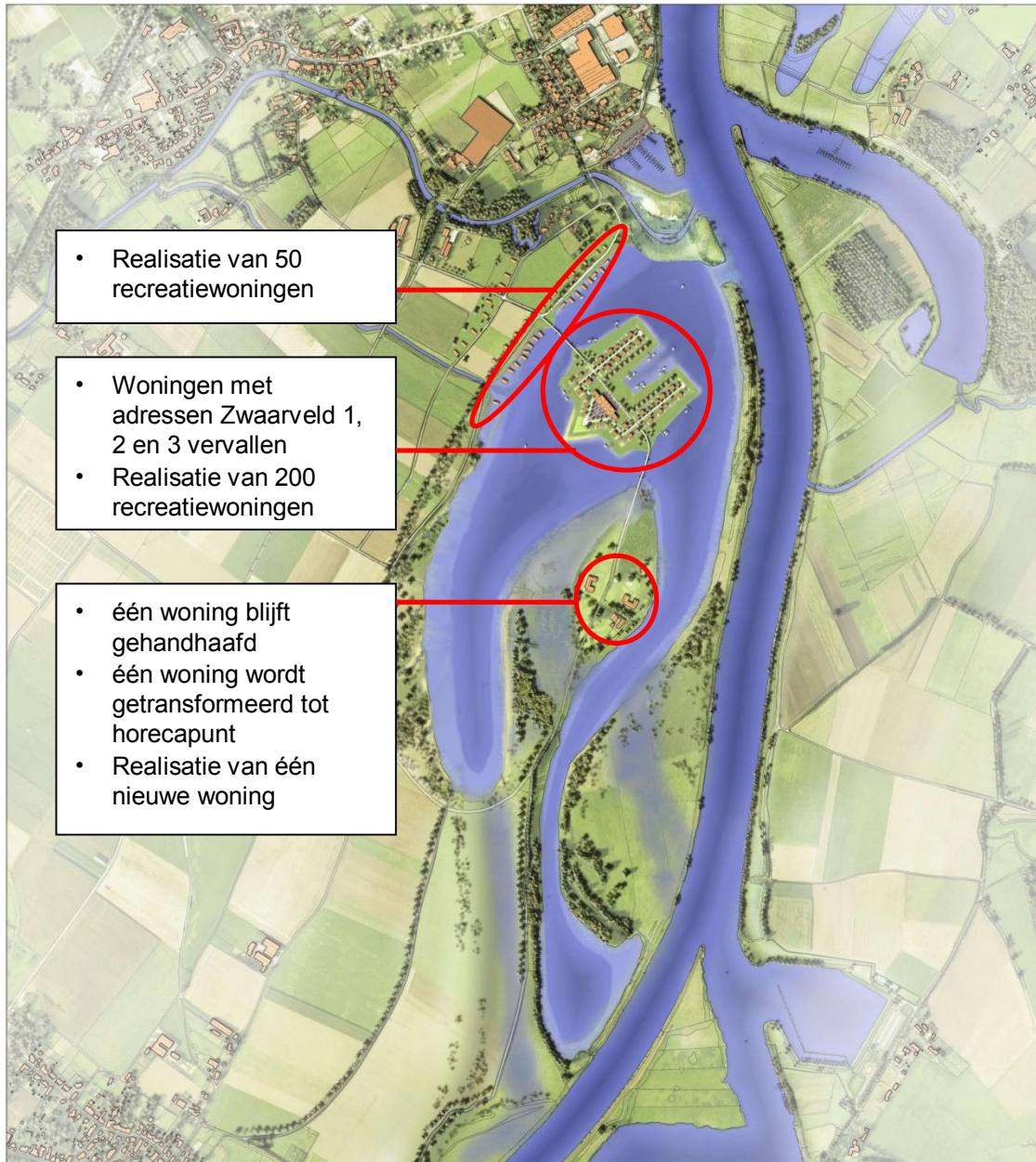
- Agrarische woningen Zwaarveld 1 en Zwaarveld 3 worden omgezet in reguliere woningen.
- Bestaande reguliere woning Zwaarveld 2 blijft gehandhaafd

- Woningen met adressen Wienerte 1 en 2 blijven gehandhaafd
- Realisatie van 1 nieuwe woning

Figuur 3.3 **Alternatief 2: natuur/waterrecreatie****ONTWIKKELINGSVISIE NEER - HANSSUM**

Figuur 3.4 **Alternatief 3: natuur/watersport/wonen op en aan het water**

ONTWIKKELINGSVISIE NEER - HANSSUM

4 Voorgroondbelasting

4.1 Gemeente Leudal

Voor zover bij de initiatiefnemer en de gemeente Leudal bekend, zijn er in de omgeving van het plangebied geen geurproducerende bedrijven gevestigd, en wordt de geursituatie ter plaatse enkel bepaald door de aanwezigheid van agrarische bedrijven in de omgeving.

Nabij het plangebied zijn binnen de gemeente Leudal diverse veehouderijen gelegen (zie tabel 4.1). Voor een deel van deze bedrijven geldt een vaste afstand van 100 meter. De bedrijven waarvoor een vaste afstand geldt zijn allen op meer dan 100 meter van het plangebied gelegen. Dit betekent dat deze veehouderijen geen belemmering vormen voor planrealisatie en voor het betreffende agrarische bedrijf.

Op basis van expert judgement en opgaaf van de gemeente Leudal is de norm van 1 km aangehouden als veilige afstand vanaf waar geen beïnvloeding meer wordt verwacht. In een volgende planfase kunnen op basis van vigerende vergunningen meer gedetailleerde berekeningen worden uitgevoerd.

Tabel 4.1 Bedrijven nabij het plangebied binnen de gemeente Leudal

Adres veehouderij	Type dieren	Vaste afstand
Poelakkerweg 3, Buggenum ⁴	Rundvee	Ja
Arixweg 18, Buggenum	Varkens	Nee
Dries 28, Neer	Varkens	Nee
Bergerstraat 34, Neer	Varkens	Nee
Rohrstraat 6, Neer	Schapen en paarden	Nee
Gendijk 3, Neer	Rundvee	Ja
Kruisstraat 7, Neer	Paarden	Ja

Daarnaast zijn in de nabijheid van het plangebied diverse agrarische bedrijven gelegen waarvoor een geuremissiefactor geldt (zie ook tabel 4.1). Voor de bedrijven aan de weg Dries geldt dat deze aan de andere zijde van de kern Neer liggen ten opzichte van het plangebied. Deze bedrijven vormen dan ook geen belemmering voor planrealisatie. Ook het bedrijf aan de Rohrstraat is op een afstand groter dan 1 kilometer van het plangebied gelegen.

Het bedrijf aan de Arixweg is weliswaar op minder dan 1 kilometer van het plangebied gelegen maar de nieuw te realiseren woningen liggen op een afstand groter dan 1 kilometer. Dit agrarische bedrijf vormt dan ook geen belemmering voor planrealisatie.

Het bedrijf aan Bergerstraat ligt op circa 750 m van het plangebied, en dus binnen de invloedssfeer van 1 km, maar deze agrariër ligt tegen de dorpskern van Neer aan waardoor veel meer woningen beïnvloed worden en hier voor zover bij gemeente en initiatiefnemer bekend geen probleem vormen.

4.2 Gemeente Beesel

Naast bedrijven in de gemeente Leudal zijn aan de overzijde van de Maas ook agrarische bedrijven gelegen, in de gemeente Beesel (zie tabel 4.2).

⁴ Dit bedrijf zal worden verplaatst naar de Meiboomkensweg. Ook na de verplaatsing ligt dit bedrijf op meer dan 100 meter afstand van het plangebied waardoor het geen belemmering vormt voor planrealisatie.

Tabel 4.2 *Bedrijven nabij het plangebied binnen de gemeente Beesel*

Adres veehouderij	Type dieren	Vaste afstand
Burgemeester Janssenstraat 53, Beesel	Kalkoenen	Nee
Burgemeester Janssenstraat 58, Beesel	Rundvee	Ja
Bussereindseweg 44, Beesel	Paarden	Ja
Klerkenhofweg 6, Beesel	Varkens en vleesstieren	Nee
Rijkel 32, Beesel	Varkens	Nee
Rijkel 46, Beesel	Paarden	Ja
Waterloseweg 4, Beesel	Paarden	Ja
Sint Jozefdijk 1, Beesel	Geiten	Nee
Muiterdijk 4, Beesel	Melkvee	Ja
Muiterdijk 8, Beesel	Jongvee	Ja

Voor een deel van de bedrijven in de gemeente Beesel geldt een vaste afstand van 100 m (zie tabel 4.2). De bedrijven waarvoor een vaste afstand geldt zijn allen op meer dan 100 meter van het plangebied gelegen. Dit betekent dat deze veehouderijen geen belemmering vormen voor planrealisatie en voor het betreffende agrarische bedrijf.

Daarnaast zijn in de nabijheid van het plangebied diverse agrarische bedrijven gelegen waarvoor een geuremissiefactor geldt (zie ook tabel 4.2). Deze bedrijven zijn echter op een dusdanige afstand van het plangebied gelegen (circa 1 km of meer 1 kilometer) dat niet verwacht wordt dat deze een belemmering vormen voor planrealisatie.

Tussen de alternatieven bestaan geen verschillen, alle nieuwe (recreatie)woningen zijn op voldoende afstand van bestaande agrarische bedrijven gelegen.

In de volgende paragraaf wordt ingegaan op het tweede aspect, dit betreft de achtergrondbelasting (aanvaardbaar woon- en leefklimaat).

5 **Achtergrondbelasting**

Gelet op het feit dat binnen een straal van 1 kilometer meerdere veehouderijbedrijven aanwezig zijn, is gekeken naar de achtergrondbelasting op de geurgevoelige objecten in het plangebied.

Uit de gebiedsvisie van de gemeente Leudal blijkt dat een hinderpercentage van 25% voor het buitengebied aanvaardbaar is. Er is slechts op enkele locaties sprake van een overschrijding van dit hinderpercentage en alleen wanneer woningen op (relatief) korte afstand zijn gelegen van een intensieve veehouderij. Vanwege de afstand van het plangebied en de nieuw te realiseren (recreatie)woningen worden overschrijdingen van de achtergrondbelasting in het plangebied niet verwacht. De achtergrondbelasting vormt dan ook geen belemmering voor planrealisatie. Tussen de alternatieven bestaan geen verschillen.

6 **Conclusie**

Zoals in de inleiding is gesteld, zijn gezien het stadium van planvorming van de integrale gebiedsontwikkeling Wijnaerden nog geen gedetailleerde geurberekeningen uitgevoerd, maar is volstaan met het uitvoeren van een globale inventarisatie op basis van door de gemeente Leudal aangeleverde informatie.

Op basis van voorgaande kan gesteld worden dat de ontwikkeling van Wijnaerden geen belemmering vormt voor aanwezige agrarische bedrijven en dat voor wat betreft geur ter plaatse een woon- en leefklimaat gerealiseerd kan worden conform de gemeentelijke geurverordening. Het aspect geurhinder vormt dan ook geen belemmering voor planrealisatie. Tussen de alternatieven bestaan geen relevante verschillen.

Verantwoording

Projectnummer : 306016
Referentienummer : SWNL0194597
Revisie : 02
Datum : 20 augustus 2016

Auteur(s) : drs. A.E.H. (Anouk) Meulenbroeks – Leppens (Sweco),
H. van Roij, (gemeente Leudal)
E-mail adres : anouk.meulenbroeks-leppens@sweco.nl

Gecontroleerd door : drs. D. (Dirk) Gijsbers

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : drs. S. (Susan) Groot Jebbink

Paraaf goedgekeurd :

